

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 8, 2022

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:583](#) 22-04-2022

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2022:3526](#) 03-05-2022

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2022:1308](#) 21-04-2022

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2022:3005](#) 19-04-2022

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2022:1041](#) 12-04-2022

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2021:3919](#) 07-12-2021

Rechtbank

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2022:2238](#) 22-04-2022

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2022:2172](#) 21-04-2022

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2022:3090](#) 21-04-2022

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2022:1727](#) 20-04-2022

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2022:2036](#) 14-04-2022

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2022:3251](#) 13-04-2022

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2022:1085](#) 13-04-2022

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2022:3148](#) 30-03-2022

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2022:1153](#) 23-03-2022

Antillen

[Gerecht in eerste aanleg van Curaçao, ECLI:NL:OGEAC:2022:112](#) 21-02-2022

[Gerecht in eerste aanleg van Curaçao, ECLI:NL:OGEAC:2021:260](#) 22-10-2021

RECHTSPRAAK

De bepalingen van de Fw zijn alleen krachtens uitdrukkelijke wetsbepaling van toepassing op de vereffening. Belanghebbende heeft recht op een afschrift van de bijlagen bij een opheffingsverzoek.

Na zijn overlijden in 2016 is de nalatenschap van X, behalve door de beneficiair aanvaardende Y, door iedereen verworpen. In 2017 heeft de rechtbank een vereffenaar en een rechter-commissaris (art. 4:208 BW) benoemd. In juni 2020 verzoekt de vereffenaar aan de rechter-commissaris om de opheffing van de vereffening te bewerkstelligen (art. 4:209 lid 1 BW). In juli 2020 draagt de rechter-commissaris dit verzoek voor aan de rechtbank. Y wenst in die procedure te worden gehoord en wil de in het opheffingsverzoek van de vereffenaar/rechter-commissaris genoemde bijlagen ontvangen. In geschil is of Y recht heeft op de in de opheffingsprocedure op de voet van artikel 4:209 BW bij de rechtbank overgelegde stukken en, zo ja, welke. Anders dan de vereffenaar stelt, zijn de voorschriften van Boek 1 titel 3 Rv wél van toepassing op een verzoek ex artikel 4:209 BW. Daarvoor is bepalend dat de wetgever heeft bedoeld dat bepalingen van de Fw alleen krachtens uitdrukkelijke wetsbepaling op de vereffening van toepassing zijn. Dit betekent dat artikel 362 lid 2 Fw níet overeenkomstig van toepassing is, als gevolg waarvan de vraag of en in het geval van een bevestigend antwoord, op welke van de overgelegde stukken Y recht heeft, wél wordt beoordeeld conform artikel 290 lid 1 Rv. Daardoor heeft belanghebbende Y wél recht op inzage in en afschrift van het verzoekschrift, de verweerschriften, de op de zaak betrekking hebbende bescheiden en de processen-verbaal. Het hof bekrachtigt de beslissing van de rechtbank waarbij de vereffenaar is opgedragen om de bedoelde bijlagen in afschrift te verstrekken aan Y. Op verzoek van de vereffenaar stelt het hof tussentijds beroep in cassatie open tegen zijn oordeel.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 07-12-2021

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2021:3919

Zaaknummer: 200.286.779/01

Rechters: C.M.J. Peters, A.V.T. de Bie en M.C. Schenkeveld

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Zonder inhoudelijk oordeel verwijst de Hoge Raad een geschil over welke belastinglatentie als waardedrukkende factor geldt bij de verkrijging van aandelen naar een ander hof.

In geschil is welke belastinglatentie als waardedrukkende factor heeft te gelden bij de waardering van aandelen die onderdeel zijn (van de verdeling) van een nalatenschap. De kantonrechter heeft bepaald dat bij de vaststelling van de erfdelen en de vorderingen uit overbedeling voor de waardering van de aandelen uitgegaan dient te worden van een latente aanmerkelijk belang (AB)-claim van 25%. Deze uitspraak is in beroep door het hof bevestigd (ECLI:NL:GHARL:2020:8994, ERF 2020-0265). Zonder inhoudelijk op de kwestie in te gaan, oordeelt de Hoge Raad in cassatie dat diverse klachten slagen en verwijst het geding naar het Hof Den Bosch ter verdere behandeling en beslissing. Reden is o.m. dat een door het hof benoemde deskundige niet is ingegaan op de stelling en daarbij aangehaalde literatuur dat de langstlevende echtgenote een rentevoordeel geniet bij het doorschuiven en dat daarmee rekening moet worden gehouden bij de waardebepaling van de aandelen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-04-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:583

Zaaknummer: 21/00394

Rechters: M.V. Polak, C.E. Du Perron, C.H. Sieburgh, H.M. Wattendorff en F.R. Salomons

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erfgenaam is bevoegd om namens de overige erven een vordering tegen derden in te stellen.

Na het overlijden van erflater en erflatster is een tot hun nalatenschap behorende woning in 1999 verhuurd aan A. In 2001 is B, een dochter van huurster, in de woning ingetrokken en is daar ook na A's overlijden in 2014 in blijven wonen. Thans worden ontruiming van de woning en een veroordeling tot het betalen van achterstallige huurpenningen gevorderd. Hoewel een verklaring van erfrecht ontbreekt en ook overigens niet vaststaat hoeveel deelgenoten er zijn, acht het hof eiseres ingevolge artikel 3:170 lid 1 en 3:171 BW als deelgenoot bevoegd om zelfstandig rechtsvorderingen in te stellen ten behoeve van de gemeenschap en wijst het gevorderde toe.

Instantie: Gerecht in eerste aanleg van Curaçao

Datum uitspraak: 22-10-2021

ECLI: ECLI:NL:OGEAC:2021:260

Zaaknummer: CUR202002381

Rechters: U.I.D. Luydens

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Mantelzorgend kind hoeft na overlijden geen rekening en verantwoording af te leggen aan broer.

Erflaatster is in 2016 overleden zonder bij uiterste wil over haar nalatenschap te hebben beschikt en laat haar kinderen A en B als erfgenamen achter. A heeft sinds 1989 geen contact gehad met erflaatster, terwijl B de (mantel)zorg voor erflaatster voor zijn rekening heeft genomen. Na het overlijden heeft A inzage verzocht en gekregen in de bankafschriften van erflaatster. Daaruit maakt A op dat in de door hem onderzochte periode circa € 31.000 aan uitgaven/opnames etc. zijn gedaan die niet binnen het leefpatroon van erflaatster pasten of aan haar ten goede zijn gekomen. A stelt dat sprake was van ongerechtvaardigde verrijking van B dan wel onrechtmatige onttrekkingen door B en vordert een veroordeling van B tot terugbetaling van dit bedrag. Volgens de rechtbank rust de bewijslast van zijn stellingen op B (art. 150 Rv) en is er geen aanleiding tot omkering daarvan: A voert voor dit laatste geen bijzondere bewijsregel aan en noch redelijkheid en billijkheid noch de enkele omstandigheid dat het voor A eenvoudiger is om het bewijs te leveren, veranderen dit. In familierelaties als de onderhavige past het om terughoudend te zijn bij het aannemen van een verplichting tot het afleggen van rekening en verantwoording (ECLI:NL:GHAMS:2017:1272). De rechtbank wijst de vorderingen van A af.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 30-03-2022

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2022:3148

Zaaknummer: C/15/314827 / HA ZA 21-181

Rechters: H.A. Pott Hofstede

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Ondanks vergeetachtigheid was erflater feitelijk wilsbekwaam en is het testament geldig. De benoeming van de passerend notaris tot executeur-afwikkelingsbewindvoerder en de toekenning daarbij aan deze van een marktconform loon zijn geen verboden beschikkingen. Een niet alledaagse herroeping gevolgd door het laten ‘herleven’ van een eerder testament blijven in stand, want zijn eenduidig (genoeg).

Na het overlijden van erflater voert zoon K diverse redenen aan waarom de door erflater getroffen beschikkingen nietig c.q. vernietigbaar zouden zijn. Het hof wijst het beroep van K op artikel 19 Wna af: een testament is geen akte waarbij iemand partij kan zijn en er is geen rechtsregel die bepaalt dat een passerend notaris niet tot executeur-afwikkelingsbewindvoerder kan worden benoemd. Het toekennen aan de notaris-afwikkelingsbewindvoerder van een marktconform loon is geen ongeoorloofde bevoordeling (art. 4:61 BW). Verder meldt het hof dat K niet slaagt in het bewijs van zijn stelling dat erflater geen tijd heeft gehad om het concepttestament te verwerken (art. 43 Wna). Interessant is hetgeen het hof in dit kader ‘overigens’ opmerkt. Een testament is een eenzijdige rechtshandeling die in beginsel geheim is. Het is – zo het hof - daarom niet ongebruikelijk dat de notaris het concept voorafgaand aan het passeren van de akte niet bij de testateur achterlaat. Dat is zeker in een geval waarin sprake is van mogelijke ongewenste bemoeienis van anderen begrijpelijk en verstandig. Ook wanneer er geen concept zou zijn gestuurd aan de testateur, leidt dat (in casu) niet tot vernietiging van het testament.

Belangwekkend is eveneens dat het hof de tekst van het laatste (in juli 2015) verleden testament (in combinatie met de daaraan gehechte medische verklaring) eenduidig acht (art. 4:46 BW). In dat juli-testament herriep erflater een in februari 2015 voor notaris X verleden uiterste wil. Erflater gaf daarbij aan dat hij zich de inhoud van dit februari-testament (dat hij op instigatie van zoon K had getekend) niet precies kon herinneren. In plaats van een nieuwe erfstelling c.a. stond in het juli-testament dat erflater zijn oorspronkelijke wensen, zoals vastgelegd in een in januari 2015 bij notaris Y getekend testament, van toepassing wilde laten zijn op de vererving en afwikkeling van zijn nalatenschap.

Volledigheidshalve zij nog gemeld dat het hof ook het standpunt van K verwerpt (tegenover de gemotiveerde betwisting werd dit onvoldoende onderbouwd) dat de geestelijke vermogens van erflater zodanig waren gestoord dat hij op het moment van het ondertekenen van de akte niet in staat kon worden geacht een volledig testament te overzien.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 19-04-2022

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2022:3005

Zaaknummer: 200.268.891/01

Rechters: M.L. van der Bel, M.H.F. van Vugt en L. Hamer

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Een vordering tot berusting in de aanwijzing van een boedelnotaris kent geen wettelijke grondslag. Hetzelfde geldt voor een vordering tot het benoemen van een onafhankelijk bestuurder in een vennootschap.

In een nalatenschap met meerdere erfgenamen heeft erfgenaam X (eiseres) een boedelnotaris aangewezen. In kort geding vordert X dat de overige erfgenamen binnen één week na het te wijzen vonnis in die aanwijzing berusten. De voorzieningenrechter wijst deze vordering af als onverenigbaar met artikel 4:197 lid 2 BW en bij gebreke aan een wettelijke grondslag.

Hetzelfde lot treft een aantal andere vorderingen van X, zoals de vordering om te bepalen dat de boedelnotaris opdracht heeft om een boedelbeschrijving te maken en de vordering om de andere erfgenamen te bevelen op eerste verzoek van de boedelnotaris medewerking te verlenen aan het verstrekken van de door hem gevraagde inlichtingen, bescheiden en andere informatie die hij nodig heeft voor de uitvoering van zijn werkzaamheden. De voorzieningenrechter overweegt in dat kader dat een boedelnotaris raad en advies geeft aan de erfgenamen bij de afwikkeling van een nalatenschap, maar dat in de wet geen beschrijving staat van de taak, bevoegdheden en verplichtingen van de boedelnotaris. Ook kan de boedelnotaris zijn werkzaamheden pas aanvangen na daartoe strekkende opdracht van de erfgenamen/vereffenaars. Vervolgens voorzien die erfgenamen hem op verzoek van de informatie die hij nodig acht om de aan hem opgedragen werkzaamheden te kunnen uitvoeren.

Tot slot vordert X – onder meer – nog dat de voorzieningenrechter een onafhankelijk bestuurder benoemt in een vennootschap waarvan het aandelenkapitaal tot de nalatenschap behoort. Ook deze vordering wordt niet toegewezen aangezien noch de bodem- noch de voorzieningenrechter daartoe bevoegd is (art. 2:242 BW).

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 13-04-2022

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2022:1085

Zaaknummer: C/08/276974 / KG ZA 22/29

Rechters: A.E. Zweers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omdat de mogelijk onjuiste beweegreden tot het maken van de erfstelling niet in het testament staat, komt de rechter niet toe aan het oordeel of daar inderdaad sprake van was.

Na het overlijden van erflaatster wendt A zich tot de rechtbank met de vordering om primair te oordelen dat enig erfgenaam B (een goed doel) naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid geen recht kan ontlenen aan het testament. Subsidiair stelt A dat de erfstelling ten gunste van B vernietigbaar is omdat deze is gemaakt op grond van onjuiste beweegredenen (art. 4:43 BW). De primaire vordering wijst de rechtbank af onder de overweging dat niet alles wat als onredelijk wordt gevoeld, ook naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Bij de beoordeling of hier sprake van is, moeten alle relevante omstandigheden worden betrokken. Tot dat laatste behoort ook het gegeven dat erfgenaam B niet bij de totstandkoming van het testament betrokken is geweest. De subsidiaire vordering wordt afgewezen omdat de beweegreden niet in het testament is vermeld. Hetzelfde lot treft de stelling dat erflaatster feitelijk wilsonbekwaam was ten tijde van het opmaken van het testament.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 13-04-2022

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2022:3251

Zaaknummer: C/15/320203 / HA ZA 21-493

Rechters: J.S. Reid

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vereffening staat er niet aan in de weg dat een legitimaris inzage vraagt ex artikel 4:78 BW. Tijdens de vereffening kan niet om een aanwijzing als bedoeld in artikel 4:210 BW worden gevraagd.

In juni 2021 is erflaatster overleden. Nadat daartoe door de kantonrechter een termijn is gesteld (art. 4:143 lid 1 BW), geeft de door erflaatster benoemde executeur aan deze benoeming niet te aanvaarden. In de onderhavige procedure verzoeken de onderfde kinderen van erflaatster om aan de thans bekende beneficiaire erfgenamen een aanwijzing te geven op de voet van artikel 4:210 BW. Verkort weergegeven dient de aanwijzing ertoe dat de kinderen inzage krijgen in de gegevens die van belang zijn voor de berekening van hun legitieme portie. Onder verwijzing naar het in de 'Handleiding erfrechtprocedures kantonrechter' ingenomen standpunt dat belanghebbenden (waaronder dus verzoekers als schuldeisers) niet aan de kantonrechter om die aanwijzing kunnen vragen, wijst de kantonrechter het verzoek af. Ten overvloede wijst de kantonrechter erop dat anders dan verzoekers veronderstellen, de vereffening er niet aan in de weg staat dat legitimarissen krachtens artikel 4:78 BW jegens de erfgenamen aanspraak maken op alle bescheiden die noodzakelijk zijn voor de berekening van hun legitieme portie.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 21-04-2022

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2022:3090

Zaaknummer: 9712228 \ VZ VERZ 22-26

Rechters: G.A.F.M. Wouters

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Notaris handelt als executeur-afwikkelingsbewindvoerder weliswaar niet correct maar desalniettemin niet tuchtrechtelijk verwijtbaar door legataris die zelf kennis had van legaat niet daarover te informeren en het legaat niet binnen testamentair bepaalde termijn uit te betalen.

In deze zaak wordt de notaris executeur-afwikkelingsbewindvoerder een aantal verwijten gemaakt die in eerste aanleg alle ongegrond zijn verklaard (ECLI:NL:TNORARL:2021:12). Onder verwijzing naar de uitgebreide motivering van de kamer van toezicht, bevestigt het hof thans deze beslissing. Erflater heeft aan klagers legaten toegekend. Klagers verwijten de notaris onder meer dat deze niet heeft voldaan aan diens kennisgevingsplicht (art. 4:119 BW) ter zake van deze legaten. Dit is een terecht punt van klagers, maar is niet tuchtrechtelijk verwijtbaar nu klagers zelf al wisten van het legaat en zij zelf daarover contact hebben opgenomen met de notaris. Ook het verwijt dat de legaten niet binnen de door de erflater gestelde termijn zijn uitbetaald, wordt afgewezen omdat de notaris aangeeft/aantoont dat op dit moment nog niet vaststaat of alle schulden uit de goederen van de nalatenschap kunnen worden voldaan. Dit brengt met zich dat de legaten inderdaad nog niet kunnen worden betaald. Klagers verwijten de notaris ook dat deze als executeur-afwikkelingsbewindvoerder door de erflater tijdens leven mondeling gemaakte schenkingen aan klagers (die na overlijden moeten worden betaald) niet is nagekomen. Het hof stelt dat dit niet aan de executeur-afwikkelingsbewindvoerder was en dat – los daarvan – überhaupt niet vaststaat dat genoemde bedragen inderdaad als schenking zijn toegezegd.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 12-04-2022

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2022:1041

Zaaknummer: 200.295.281/01 NOT

Rechters: J.H. Lieber, J.W.M. Tromp en J.L.G.M. Mertens

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omdat het verzoek tot machtiging verwerping nalatenschap tijdig is ingediend, loopt er geen termijn die verlengd kan worden waarbinnen de verwerping moet zijn afgelegd en is verlengingsverzoek om die termijn te verlengen onnodig.

In hun hoedanigheid van wettelijk vertegenwoordigers van hun minderjarige dochter X hebben ouders A en B namens haar een verzoek ingediend om de nalatenschap van Y te mogen verwerpen (art. 4:193 lid 1 BW). Aangezien onzeker is of de kantonrechter hierop binnen de driemaandstermijn van artikel 4:193 lid 2 BW beslist, verzoeken A en B in de onderhavige procedure om de driemaandstermijn te verlengen (art. 4:193 lid 1 jo. art. 4:192 lid 2 BW). Onder verwijzing naar ECLI:NL:GHARL:2018:5920, ERF 2018-0126 oordeelt de kantonrechter dat het verzoek tot verwerping tijdig (d.w.z. binnen de driemaandstermijn) is ingediend. Daardoor loopt men niet het risico dat bij overschrijding van die termijn geacht wordt beneficiair te hebben aanvaard. Per saldo is er dus geen (driemaands)termijn (meer) die kan worden verlengd. Dit betekent dat het verleningsverzoek onnodig is ingediend hetgeen betekent dat A en B niet-ontvankelijk worden verklaard in hun verzoek.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 21-04-2022

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2022:2172

Zaaknummer: 9807846 \ EZ VERZ 22-169 \ MS

Rechters: M.J.H. Schuurman

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Kantonrechter gebruikt artikel 25 Rv om anders dan verzocht niet krachtens artikel 4:210 BW, maar ex artikel 4:198 lid 2 BW te bepalen dat erfgenaam/vereffenaar zonder medewerking van de mede-erfgenamen/vereffenaars een vordering ten behoeve van nalatenschap kan instellen (tegen de mede-erfgenamen).

Vader is overleden in 2017 en heeft moeder alsmede hun drie kinderen (A, B en C) als erfgenamen achtergelaten. In 2018 is de echtelijke woning verkocht en vervolgens is (kennelijk van de rekening van moeder) € 117.500 aan zowel B als C overgeboekt ter zake waarvan door B en C schenkingsaangifte is gedaan. Na het overlijden van moeder zijn A, B en C haar enig erfgenamen. Op verzoek van A geeft B aan dat de nalatenschap van moeder een banksaldo omvat van circa € 15.000, dat de uitvaartkosten circa € 6.250 bedragen en dat de vorderingen van A, B en C op moeder uit hoofde van de nalatenschap van vader samen circa € 116.000 bedragen. In onderhavige procedure verzoekt A de kantonrechter om een aanwijzing in de zin van artikel 4:210 BW, inhoudende dat hij wordt gemachtigd om namens de nalatenschap een vordering in te stellen tegen B en C tot terugbetaling van € 235.000 (de kwestie of die vordering ad € 235.000 tot de nalatenschap behoort, is thans niet in geschil want onderdeel van een andere procedure). Het verweer van B en C is dat niet om een aanwijzing ex artikel 4:210 BW kan worden verzocht. De kantonrechter overweegt dat het verzoek van A ertoe strekt om de bevoegdheid te verkrijgen om zelfstandig ten behoeve van de nalatenschap te kunnen procederen en dat dit verzoek heeft te gelden als een verzoek tot het treffen van een van de hoofdregel van artikel 4:198 BW afwijkende regeling. Nu artikel 25 Rv de rechter gebiedt tot het ambtshalve aanvullen van rechtsgronden is – anders dan B en C stellen – irrelevant dat A niet zelf naar artikel 4:198 BW verwijst. Met als onderbouwing dat niet vaststaat dat aan een verdeling wordt toegekomen (als de vordering van € 235.000 niet tot de nalatenschap behoort, is deze immers negatief) gaat de kantonrechter ook voorbij aan het verweer van B en C dat A's vordering betrokken moet worden in een verdelingsprocedure en daarom moet worden afgewezen. De kantonrechter wijst het verzoek van A toe.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 22-04-2022

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2022:2238

Zaaknummer: 9138789 OV VERZ 21-2330

Rechters: J.A.J. van den Boom

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Notaris die verklaring van erfrecht afgeeft en op verzoek van een erfgenaam/executeur diens mede-erfgenaam niet informeert, handelt daarmee tuchtrechtelijk verwijtbaar.

Na zijn overlijden laat erflater een echtgenote (A) en twee dochters (B en C) als zijn erfgenamen achter. Dochter B is tot executeur benoemd. In haar hoedanigheid van executeur geeft B opdracht aan de notaris om een verklaring van erfrecht op te stellen. Ook verzoekt zij de notaris daarbij expliciet om geen contact op te nemen met de andere erfgenamen. Na afgifte van de verklaring benadert de notaris de andere erfgenamen niet. Als dochter C achterhaalt dat erflater een testament had gemaakt, krijgt zij op navraag informatie van de notaris over de inhoud daarvan. Pas na verloop van tijd en diverse verzoeken krijgt B een afschrift van de verklaring van erfrecht. B verwijt de notaris dat hij haar er niet van in kennis heeft gesteld dat zij mede-erfgename is in de nalatenschap van erflater en dat de notaris daardoor in strijd heeft gehandeld met zijn zorgplicht als bedoeld in artikel 17 lid 1 Wna. De tuchtrechter overweegt dat het vaste notariële praktijk is dat een notaris die een verklaring van erfrecht opstelt, de betrokken erfgenamen zonder uitstel informeert over hun rechtspositie. Dit vloeit voort uit de algemene zorgplicht van artikel 93 Wna. Het feit dat de notaris wist van de gespannen verhoudingen tussen moeder/dochter B met dochter C (dat was immers reden voor het verzoek van dochter B) had hem ertoe moeten brengen om de verstrekte opdracht met zorgvuldigheid en evenwichtigheid naar alle erfgenamen uit te voeren. De klacht van klagster wordt gegronde verklaard en er wordt als tuchtmaatregel een berisping opgelegd.

Instantie: Kamer voor het notariaat in het ressort 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 21-03-2022

ECLI: ECLI:NL:TNORSHE:2022:17

Zaaknummer: SHE/2021/58

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erfgenaam die huuropbrengsten incasseert van nalatenschapsgoed is verplicht rekening en verantwoording af te leggen.

Erflater en erflaatster zijn respectievelijk in 1992 en 2007 overleden. Tot de nog niet (geheel) verdeelde nalatenschappen behoort een onroerend goed dat is verhuurd. Eisers en gedaagde zijn (met anderen) de gerechtigden tot die nalatenschappen. Eisers vorderen dat gedaagde rekening en verantwoording aflegt ter zake van de door deze sinds 2007 geïncasseerde huurpenningen. Het gerecht constateert dat niet in geschil is dat eiser sinds 2015 de huur incasseert en het pand beheert als bedoeld in artikel 3:170 lid 2 BW. Ingevolge artikel 3:173 BW kan ieder der deelgenoten van degene onder hen die voor de overige deelgenoten beheer heeft gevoerd, jaarlijks en in ieder geval bij het einde van het beheer rekening en verantwoording vorderen. Hoewel gedaagde na comparitie die verantwoording heeft afgelegd, behoeft die verantwoording volgens het gerecht nadere toelichting/onderbouwing. Gedaagde krijgt daarvoor vier maanden de tijd. In afwachting daarvan is toewijzing van de eveneens door eisers gevorderde afdracht van geïncasseerde huurpenningen te voorbarig.

Instantie: Gerecht in eerste aanleg van Curaçao

Datum uitspraak: 21-02-2022

ECLI: ECLI:NL:OGEAC:2022:112

Zaaknummer: CUR202003432

Rechters: U.I.D. Luydens

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Gebruikmaken van bedongen bevoegdheid tot herroeping van een schenking is in strijd met redelijkheid en billijkheid.

Onder de ontbindende voorwaarde dat dit geld binnen 2 jaar wordt besteed aan onderhoud/verbetering van diens woning schenkt moeder A in 2014 € 100.000 aan haar zoon X. Bij die schenking heeft moeder A het recht voorbehouden om deze te mogen herroepen (art. 7:177 lid 2 BW). Zoon X overlijdt in 2016 en laat zijn echtgenote Y en hun drie minderjarige kinderen als erfgenamen achter. Echtgenote Y en de kinderen aanvaarden de nalatenschap beneficiair en na vereffening is de nalatenschap verdeeld. In 2019 herroept moeder A de schenking en verzoekt de erfgenamen van X tot terugbetaling van het geschonken bedrag. Nu dat nog niet is gebeurd, vordert moeder A in rechte de hoofdelijke veroordeling van erven van X tot terugbetaling. De rechtbank verwerpt de primair tegen deze vordering door Y aangevoerde verweren. Deze hadden o.m. betrekking op het hoogstpersoonlijke karakter van een schenking, de bedoeling dat na het overlijden van A niet meer zou kunnen worden herroepen, c.q. dat dit aspect van de herroeping niet uitdrukkelijk was aanvaard door A. Dit geldt ook voor de stelling dat het herroepingsrecht is tenietgegaan omdat moeder A niet vóór afronding van de vereffening en de verdeling van de nalatenschap van X een beroep heeft gedaan op haar herroepingsrecht. Subsidiair stelt Y dat de aanvullende en beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid (art. 6:248 BW) met zich brengen dat de vordering van de moeder A dient te worden afgewezen. Dit wordt onderbouwd met de stelling dat sprake is van willekeur, het geld is besteed aan een ingrijpende verbouwing en dus niet meer in liquide vorm aanwezig is. Ook is tijdens de afwikkeling van de nalatenschap van zoon X regelmatig contact geweest tussen moeder A en echtgenote Y zonder dat de herroeping ter sprake is gebracht. De rechtbank stelt dat het beroep op de herroepingsbevoegdheid inderdaad onaanvaardbaar is. Daarbij spelen diverse factoren een rol. Zo is voldaan aan de 'verbouwingsvoorwaarde' en zit het geld in de stenen. Ook is in de akte niet vermeld waarom een herroepingsrecht is opgenomen, in welke situatie en hoelang na de schenking dit recht kan worden ingeroepen zodat onduidelijk is of en wanneer terugbetaald zou moeten worden. Ook het feit dat de reden voor het inroepen van de herroeping een ruzie tussen A en Y was, is daarbij relevant. De rechtbank wijst de vordering van moeder A af.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 20-04-2022

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2022:1727

Zaaknummer: C/01/362253 / HA ZA 20-573

Rechters: N.W.A. Stegeman-Kragting

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De waarde van de door de in het bedrijf van zijn ouders meewerkende zoon genoten voordelen overtreffen volgens het hof de hoofdsom van diens aanspraak op een som ineens. Het verzoek tot toekenning van een billijke vergoeding ex artikel 4:36 BW wordt afgewezen.

Verzoeker heeft in eerste aanleg verzocht om ex artikel 4:36 BW de som ineens voor de door hem verrichte werkzaamheden op het bedrijf van zijn ouders (de in 2008 overleden moeder en de in 2018 overleden vader van verzoeker), vast te stellen op circa € 230.000 exclusief rente. Verzoeker is niet-ontvankelijk verklaard nu niet vaststond dat het verzoek tijdig (binnen negen maanden na het overlijden, art. 4:37 BW) was ingediend.

Verzoeker gaat tegen dit oordeel in beroep, verandert daarbij tevens de gronden en vermeerdert de eis naar een som ineens van circa € 430.000. In een tussenbeschikking (ECLI:NL:GHSHE:2021:1507) stelt het hof dat het niet nodig is om de aanspraak meteen al binnen negen maanden na het overlijden van de eerst overlijdende ouder (2008) te formuleren, er kan worden gewacht tot het overlijden van de langstlevende ouder. Ook constateert het hof dat het doen van de aanspraak niet aan vormvoorschriften is gebonden en dat daarbij ook niet een exact bedrag hoeft te worden genoemd. Het hof leidt uit de omstandigheden af dat verzoeker zijn aanspraak tijdig en jegens alle (overige) erfgenamen in voldoende mate kenbaar heeft gemaakt.

Daarvoor is mede relevant dat verzoeker ook een daartoe strekkend aanspraakverzoek heeft gericht aan zichzelf, en de twee mede-erfgenamen, allen in hoedanigheid van executeurs in de nalatenschap van vader. Gezien artikel 4:144 lid 1 BW zijn de executeurs ieder zelfstandig bevoegd om aanspraken van crediteuren en op sommen ineens in ontvangst te nemen. Toch staat daarmee nog niet vast dat verzoeker ontvankelijk is in zijn verzoek. Complicerende factor is dat in casu bij gebreke aan een ruimschoots voldoende saldo(verklaring) door de kantonrechter is vastgesteld dat de nalatenschap moet worden vereffend conform de wet. Dit brengt het hof tot de vraag wat in aanloop naar deze vaststelling door de kantonrechter heeft te gelden: waren de executeurs nog steeds (ieder zelfstandig) bevoegd om het verzoek op de aanspraak op de som ineens 'in ontvangst' te nemen? In het geval van een bevestigend

antwoord is tijdig aanspraak gemaakt. Onder verwijzing naar de literatuur (WPNR 7138) concludeert het hof dat geen sprake is van een vacuüm, zulks mede gezien artikel 4:149 lid 3 BW. Een executeur die voor de kwestie staat of sprake is van een ruimschoots voldoende saldo (art. 4:202 lid 1 onder a BW) moet immers kennis kunnen nemen van alle aanspraken die bij die beoordeling relevant zijn, derhalve ook van een aanspraak op een som ineens. Helemaal nu bij de som ineens een korte vervaltermijn geldt. Los daarvan meent het hof dat die korte termijn er wellicht toe leidt dat het in ontvangst nemen van de aanspraak valt onder handelingen die geen uitstel kunnen lijden (art. 4:198 lid 4 en 3:170 BW).

Nadat de ontvankelijkheidshorde is genomen acht het hof zich vooralsnog onvoldoende geïnformeerd om tot een inhoudelijk oordeel te komen. Het draagt de verzoeker op om ex artikel 3:166 lid 3 BW alle relevante informatiebescheiden aan de (benoemde) vereffenaar te doen toekomen en houdt iedere verdere beslissing aan.

In de eindbeschikking overweegt het hof over de aanspraak op wettelijke rente over de som ineens dat die eerst verschuldigd is nadat op betaling van enig bedrag aanspraak is gemaakt, maar zeker niet voor het moment van opeisbaarheid (art. 4:37 lid 2 BW). Vervolgens constateert het hof dat verzoeker om hem moverende redenen heeft nagelaten om na het overlijden van moeder aanspraak te maken op de som ineens. De voor de vaststelling relevante periode lag toen dichterbij dan thans het geval is en bovendien leefde vader toen nog. Het hof overweegt dat destijds meer duidelijkheid had kunnen worden verkregen omtrent de daadwerkelijke betrokkenheid van verzoeker bij het bedrijf. De door verzoeker naast de rentevergoeding gevorderde 'inflatiecorrectie' in verband met het 'late' verzoek wordt dan ook afgewezen. Vervolgens gaat het hof uitgebreid in op alle relevante aspecten van de cijfermatige onderbouwing van het verzoek en de mogelijke omvang van de aanspraak. Het stelt deze vast op een hoofdsom van € 146.000. Bij die vaststelling speelden behalve de omvang van de nalatenschap ook de aard en omvang van de werkzaamheden alsmede de door verzoeker genoten voordelen een rol. Die voordelen becijfert het hof (naar gelang bepaalde posten meetellen) op een bedrag tussen de € 305.800 en € 234.500. Omdat de genoten voordelen de hoofdsom van de som ineens overtreffen, wordt het verzoek tot toekenning van een billijke vergoeding afgewezen.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 21-04-2022

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2022:1308

Zaaknummer: 200.286.780_01

Rechters: R.R.M. de Moor, A.P. Zweers-van Vollenhoven en R.L.G. Kraaijvanger

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Aanspraak op artikel 4:29 BW vervallen want niet gedaan binnen zes maanden. Ondanks ruime overschrijding van de testamentair gestelde termijn krijgt legataris toch nog de kans om het legaat van het onverdeelde aandeel in de gezamenlijke woning alsnog af te nemen.

Erflaatster A overlijdt in 2019. Zij was in voor haar tweede echt en op huwelijkse voorwaarden gehuwd met gedaagde. Zij laat als erfgenamen achter haar vier kinderen, waarvan drie geboren uit het huwelijk met gedaagde. A heeft aan gedaagde de onverdeelde helft van hun gezamenlijke woning gelegateerd onder de verplichting de daarop rustende schuld voor diens rekening te nemen en de erfgenamen te doen ontslaan uit hun aansprakelijkheid voor die schuld. Gedaagde heeft aan de executeurs kenbaar gemaakt dat hij het legaat wenst af te nemen en dat hij aanspraak maakt op het vruchtgebruik van artikel 4:29 BW. Ter zake van het legaat stellen de executeurs dat de in het testament opgenomen achtmaandstermijn waarbinnen de woning moet zijn afgenomen, inmiddels ruimschoots is verstreken en zij trekken daaruit de conclusie dat gedaagde het legaat kennelijk niet kan afnemen. Over de aanspraak op het artikel 4:29 BW-vruchtgebruik menen zij dat het recht hierop is vervallen nu deze aanspraak niet is gedaan binnen de vervaltermijn van zes maanden. De rechtbank weegt het belang dat de erfgenamen hebben bij het feit dat van hen niet kan worden gevergd dat het ontslag uit de hoofdelijke aansprakelijkheid veel langer op zich laat wachten en het belang van de gedaagde op huisvesting. Bij de afweging speelt mee dat de executeurs het recht hebben om niet mee te werken aan de vestiging van het recht op artikel 4:29 BW-vruchtgebruik nu de gedaagde kennelijk door onwetendheid en mogelijk ook door onjuiste of onvolledige advisering door zijn voormalige advocaat dit recht niet tijdig heeft ingeroepen. Ook het feit dat het jongste kind van erflaatster A nog in de woning woont, is relevant bij de belangenafweging. Dit alles overziend, meent de rechtbank dat de gedaagde nog een termijn moet worden gegund om het legaat af te nemen en dat van de erfgenamen kan worden verwacht dat zij nog even in de onverdeeldheid met gedaagde blijven. Zulks mede gelet op het feit dat deelgenoten in een onverdeeldheid tot elkaar in een relatie staan die mede beheerst wordt door de redelijkheid en billijkheid. De rechtbank acht een termijn van negen maanden na het vonnis redelijk.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 23-03-2022

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2022:1153

Zaaknummer: C/16/518964 / HL ZA 21-81

Rechters: M.A.A.T. Engbers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De weigerachtige houding van geïntimeerde leidt i.c. niet tot afwijking van het als hoofdregel geldende stel- en bewijsplichtregime van artikel 150 Rv; legitimaris slaagt niet in het bewijs van het bestaan van vorderingen van de nalatenschap op geïntimeerde.

Appellant heeft het vermoeden dat vóór het overlijden van erflaatster vermogensverschuivingen hebben plaatsgevonden, waardoor haar nalatenschap ontoereikend blijkt te zijn om de erfdelen in de nalatenschap van de vooroverleden vader uit te keren. De vermogensverschuivingen zouden volgens appellant grond zijn voor het ontstaan van nalatenschapsvorderingen op degene die door de verschuivingen is bevoordeeld, te weten de geïntimeerde. Teneinde zijn stellingen te kunnen onderbouwen, is appellant bij tussenarrest gemachtigd om diverse stukken op te vragen, waaronder bankschriften en de verkoopafrekening van de verkoop tijdens leven door erflaatster van haar woning. Vervolgens stelt appellant dat aan geïntimeerde leningen zijn verstrekt en/of onverschuldigde betalingen zijn gedaan en/of dat geïntimeerde ongerechtvaardigd is verrijkt, zodat de nalatenschap een vordering op hem heeft als gevolg waarvan de vaderlijke erfdelen wel kunnen worden uitbetaald en er een positieve legitimaire massa is. Hoewel hij dit niet (meer) kan aantonen (hetgeen appellant wijt aan de gebrekkige informatieverschaffing van geïntimeerde) meent appellant dat het aannemelijk is dat diverse bedragen aan geïntimeerde zijn toegekomen. Het hof volgt appellant daarin niet: de hoofdregel van artikel 150 Rv wordt niet opzijgezet door de weigerachtige houding en/of schending van de waarheidsplicht van artikel 21 Rv. Artikel 21 Rv bepaalt dat de rechter uit het niet naleven van de verplichting om de voor de beslissing van belang zijnde feiten volledig en naar waarheid aan te voeren, de gevolgtrekking kan maken die hij geraden acht. Naar het oordeel van het hof voert het echter – wat verder zij van een eventuele schending van de waarheidsplicht door geïntimeerde – in dit geval te ver om, bij gebrek aan bankafschriften uit de cruciale periode, enkel op grond van de houding van geïntimeerde te oordelen dat appellant zijn stellingen voldoende heeft onderbouwd. Het hof wijst de vorderingen van appellant af.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 03-05-2022

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2022:3526

Zaaknummer: 200.261.982/01

Rechters: C. Koopman, M.P. den Hollander en J.G. Knot

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De nalatenschap geldt als beneficiair aanvaard en dus wordt op grond van artikel 4:203 BW, en niet op grond van het in het verzoek genoemde artikel 4:204 BW, de benoeming van een vereffenaar toegewezen.

Na het overlijden van erflaatster zijn haar (achter)neven en nichten krachtens plaatsvervulling haar erfgenamen. De (beschermings)bewindvoerder over het vermogen van een van de erfgenamen, verzoekt machtiging tot verwerping. Deze wordt geweigerd omdat de nalatenschap wegens overschrijding van de driemaandstermijn geldt als beneficiair aanvaard (art. 4:193 lid 2 BW). In onderhavige procedure verzoekt een schuldeiser van de nalatenschap krachtens artikel 4:204 BW de benoeming van een vereffenaar. De rechtbank wijst het verzoek toe, zij het niet krachtens artikel 4:204 BW maar artikel 4:203 BW.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 14-04-2022

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2022:2036

Zaaknummer: C/05/398030 HA RK 21-209

Rechters: D. Vergunst

Wetsartikelen: